

Motion till riksdagen 2009/10:Ub304

av **Hans Stenberg och Berit Andnor (s)**

Forskning och utveckling vid Mittuniversitetet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utveckling av forskning och utbildning på forskarnivå vid Mittuniversitetet.

Motivering

När Mitthögskolan etablerades 1993 representerade den en ny organisatorisk idé inom det svenska högskolesystemet. Den skapade förutsättningar för att utveckla akademisk utbildning och forskning av hög kvalitet även i relativt glest bebyggda regioner och den gav i detta sammanhang bättre möjligheter till samverkan med näringsliv och omgivande samhälle än traditionella en-campus-högskolor. Strukturen krävde ett pedagogiskt nytänkande som rönt intresse i utvecklingen av framtida utbildning även vid traditionellt uppbyggda universitet och högskolor. Mitthögskolan lokaliserades geografiskt till en region som hade långt till närmaste universitet.

Det mest påtagliga tecknet på att denna satsning var framsynt och givit resultat är att Mitthögskolan efter prövningar bedömdes ha den kvaliteten att den från och med den 1 januari 2005 övergår till att bli universitet – Mittuniversitetet.

När Mittuniversitetet nu etablerats är det mycket angeläget från såväl regional som nationell synpunkt att det ges möjligheter och resurser att utvecklas till ett starkt universitet. Mittuniversitetet bör därför erhålla ökade resurser för såväl forskning som utbildning på forskarnivå. Vidare bör Mittuniversitetet ges möjligheter att aktivt driva på utvecklingen av distribuerade undervisnings- och examinationsformer.

Fel! Okänt namn på

Forskning och utbildning på forskarnivå

Forskningen vid Mittuniversitetet inriktas mot strategiska områden där universitetet kan bedriva forskning av hög internationell kvalitet och där stark forskningsverksamhet svarar mot regionens eller det övriga samhällets behov. Till detta kommer forskning som är av avgörande betydelse för att garantera utbildningens vetenskapliga anknytning. I forskningsverksamheten ingår både ämnesbaserad grundforskning och tillämpad forskning.

Mitthögskolan definierade 2004 sex tvärvetenskapliga forskningsprofiler. Dessa profiler hade i huvudsak utvecklats med utgångspunkt från Mitthögskolans kompetens och identifierade regionala behov. Ytterligare steg i profileringsarbetet togs genom den FoU-strategi som utarbetades under 2007 och arbetet har nu lett fram till visionen ”Skog och fjäll som resurser för näringsliv och livskvalitet”. Centralt för ”Skog” är forskning inom ”Skogen som resurs” samt ”Industriell informationsteknologi och digitala tjänster”. Centralt för ”Fjäll” är forskning inom ”Hälsa och idrott” samt ”Turism och upplevelser”. Hållbarhetsfrågor aktualiseras inom båda områdena. Visionen innehåller både starka områden där universitetet idag bedriver forskning av hög vetenskaplig kvalitet och utvecklingsområden där universitetet ser ett strategiskt behov av stärkt forskning. Visionen är indelad i två tematiska områden, ”Näringsliv och Tillväxt” samt ”Livskvalitet och Välfärd”, som skär rakt över vetenskapsområden och fakultetsområden. Mittuniversitetets ambition är att stärka dessa tematiska områden som då utgör universitetets forskningsprofil och att samtidigt hitta synergier mellan områdena.

Forskningen sker till stor del i samproduktion med näringsliv och offentlig sektor där ingående aktörer gemensamt identifierar behov, möjligheter och problem och tillsammans genomför aktiviteter som skapar ömsesidig nytta och lärande. Samarbetet med externa aktörer är väl utvecklat såväl regionalt som nationellt och internationellt. Universitetets forskare verkar i nära samarbete med industrin och offentlig sektor genom att forma och driva forskningsprojekt gemensamt och genom olika former av branschanknutna samråd. Universitetet bedriver ett aktivt arbete med att stödja kommersialisering av forskningsresultat.

Forskningen bedrivs i huvudsak i internationella nätverk och forskningens kvalitet jämförs med motsvarande forskningsområden nationellt och internationellt. Forskningens kvalitet jämfört med motsvarande forskning vid andra lärosäten utgör grund för prioritering.

Exempel på den omfattande forskning som bedrivs i nära samverkan med näringslivet är det skogsindustriella forskningscentret FSCN, den av KK-stiftelsen finansierade profilen Sensible Things That Communicate (STC), Excellence Centret ACREO Fiberoptic Center (AFOC) och i samarbetet med den av Vinnova finansierade Vinnväxtmiljön Fiber Optic Valley. Ett omfattande samarbete med turistföretagen och idrottsrörelsen sker genom satsningen på Nationellt Vintersportcentrum i Östersund med stöd av Sveriges Olympiska Kommitté och genom samarbetet i ”Peak Innovation”.

Inom forskningen sker idag samarbete med ett 100-tal stora och små företag. Inom offentlig sektor sker ett omfattande samarbete med landstingen

inom vårdområdet, med kommunerna inom lärandet och med statliga och kommunala enheter för utveckling och förvaltning av e-tjänster. Viktiga samarbetspartner är också Åkroken Science Park och Business Incubator.

Verksamheten har till stor del byggts upp med stöd från KK-stiftelsen, Vinnova, EU:s regionala fonder och EU:s ramprogram. En stor del av den samproducerade forskningen sker således med extern finansiering, både internationell, nationell och regional. Det är emellertid svårt att driva en alltför stor del av forskningen med externa medel. Stabilitet i verksamheten och balans i ekonomin kräver en förutsägbarhet som bara kan uppnås om en tillräckligt stor del av resurserna är fasta. Sammantaget konstateras således ett behov av att få ökade fasta forskningsresurser att användas främst för doktorandanställningar, medfinansiering i externa projekt och för drift och underhåll av dyra forskningsmiljöer.

Kvalificerad forskning inom naturvetenskap och teknik kräver tillgång till avancerad experimentell utrustning. Mittuniversitetet har med hjälp av extern finansiering, i huvudsak via mål 1, kunnat bygga upp avancerade forskningsmiljöer inom elektroteknik och fiberteknologi. Dessa miljöer är viktiga för både universitetets forskning och som en resurs för regionens företag. Därför behövs långsiktig finansiering för att driva och underhålla dessa miljöer.

Ökade fasta forskningsresurser säkerställer att Mittuniversitetet även fortsättningsvis kan bedriva forskning av hög internationell standard till nytta för Sverige och regionen.

Flexibel och nätbaserad utbildning

Mittuniversitetet är idag en av landets största aktörer när det gäller flexibelt lärande och nätbaserad utbildning. Nya former för distribution av utbildning ger kraftigt ökade möjligheter att höja kompetensnivån även i glest befolkade områden och minska den sociala snedrekryteringen till olika utbildningar. Denna verksamhet ställer samtidigt stora krav på pedagogisk förnyelse och utveckling för att ge ökad effekt av gjorda insatser, i form av högre examinationsgrad, och samtidigt säkerställa rättssäkra examinationsformer för denna kategori av studenter. Nätbaserad utbildning ställer nya krav på pedagogik och arbetsformer. Det gäller att utveckla och anpassa tekniken och att utnyttja de möjligheter som tekniken ger på bästa sätt. Både Mittuniversitetets lärare och de lärare som utbildas av Mittuniversitetet har behov av att tillägna sig en gedigen digital kompetens. En satsning på nätbaserat lärande vid Mittuniversitetet skulle ge mycket positiva effekter inom detta mycket viktiga område och vara ett instrument för att höja kompetensnivån i regionen.

Efter förslag i förra årets forskningsproposition (prop. 2008/09:50 Ett lyft för forskning och innovation) ändrades resurstilldelningssystemet för forskning. En analys av utfallet av det nya systemet visar att de nya universiteten systematiskt missgynnats till förmån för främst de storstadsbaserade universiteten men också högskolorna. De positiva effekter som uppnåtts genom tillkomsten av fyra nya universitet riskerar att förloras. Därför krävs under en

Fel! Okänt namn på

övergångsperiod särskilda insatser riktade mot de nya universiteten. För Mittuniversitetets del skulle en sådan riktad satsning i enlighet med lärosätets forskningsstrategi, som mycket översiktligt beskrivs i denna motion, innebära en förstärkning av såväl universitetet som den regionala och nationella tillväxten. Det handlar således om en forskningssatsning med tyngdpunkt inom de tematiska områdena "Näringsliv och Tillväxt" och "Livskvalitet och Välfärd".

Vidare finns ett stort behov av att garantera lärosätets framgångsrika utbildningsmiljöer inom design och media genom att tillgodose universitetets behov av ytterligare prislappar till dessa områden.

Stockholm den 1 oktober 2009

Hans Stenberg (s)

Berit Andnor (s)